

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Ce si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'—.— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Nemčija podpiše!

Večinski socialni demokrati in cen-
trum v nemški Narodni skupščini v
Weimarju so v nedeljo sklenili, da
podpišejo mir v Versaillesu. S tem si
je nemški narod podpisal svojo smrtno
obsodbo, ker drugega izhoda ni imel.
Regent Nemčije, socialni demokrat
Filip Scheidemann in drugi člani kabi-
neta, kakor tudi predsednik Narodne
skupščine Ebert so se do zadnje ure
branili, glasovati za podpis mirovne
pogodbe. Toda večina socialnomo-
kratske stranke je sledila drugim argu-
mentom ter se izrekla za podpis; isti
sklep je storil centrum, ki ga vodi Erz-
berger. Neodvisni, špartakisti so bili
že prej zavzeti za to, da se mir
brezpogojno podpiše.

Scheidemann je hotel ostati lep in
je odstopil s svojim ministrstvom. Na
njegovo mesto je stopila vlada večin-
skih socialistov in centra, ministrstvo,
ki je pravzaprav prevzelo le to nalogo,
da podpiše mir. Na čelu tega ministr-
stva je socialni demokrat Bauer, v mi-
nistrstvu pa so: Erzberger, Müller, Da-

vid, Wisell, Schlicke, Mayer, Giesberts,
Bell in Noske.

Odstopila je tudi mirovna delega-
cija. In govori se, da bo stopil na čelo
nove mirovne delegacije Erzberger,
voditelj centra.

Nemčija je torej — bila. Še pred
dvema leti je bil bivši nemški cesar
Viljem prepričan, da bo premagal ves
svet ter ga upognil pod svojo železno
roko. Smatral se je že za gospodarja
celega kontinenta. In v svoji preveliki
domišljavosti je drvil svoj narod v po-
gubo. Priznati moramo, da je bila Nem-
čija vzorno organizirana in pripravljena
na vojno. Z navdušenjem in požrtvo-
valnostjo je šel nemški narod v boj.
Toda zakon narave je zahteval, da so
padli Rimljani, ko so bili na vrhuncu
svoje slave. Isti zakon je tudi zahte-
val, da so padli Nemci, predno so še
prišli na vrhunec svoje moči in slave.

Težka doba se prične za Nemčijo.
Podobna je gospodarju, ki je popolno-
ma pogorel. Znova bo morala pričeti
svoje gospodarstvo ter delati desetletja
in desetletja, da poplača dolgove, ki
jih je napravila domišljava in prevzetna

rodbina Hohenzollerjev. Gotovo pa je,
da se nikdar ne bo več nemški narod
povzdignil na ono stališče, ki ga je
dozdaj zavzemal, kajti maščevalna roka
Clemenceaua je vzela temu narodu vse
predpogoje za razmah. Še ima moči
v sebi nemški narod, še bo skušal
dvigniti se, toda zunanji vplivi bodo
premogochi in ga bodo ovirali povsod.
Iskal bo zaveznikov, našel jih bo težko,
ker ga ni naroda, ki bi ne sovražil
Nemca zaradi njegove nasilnosti. In
tako bo le vegetiral.

Nemčija torej podpiše ter se s tem
na milost in nemilost uda antanti. Zdaj
pride na vrsto Nemška Avstrija, katere
usoda bo še bolj žalostna nego je
usoda Nemčije.

Začasna ustava kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen 20.

Dalje.

Vsak državljani kraljestva ima pravico, da
izraža v mejah zakona svojo misel z govorom,
pismeno, s tiskom ali v slikah.

Tisk je svoboden.

Ne more se ustanoviti ne cenzura, ne
kavcija, ne kaka druga preventivna odredba,
ki ovira izhajanje, prodajo ali razširjevanje
spisov ali novin. Samo za časa vojne se more

ali se le začudil? Mnénja sem, da je je vsled
tega obledel, ker se je začudil. Gotovo so njegove
besede izražale le ta čut, ko je pogledoval zdaj
diamant zdaj rokavice in potem zopet nadzor-
nikov obraz.

„Ne morem verjeti. Ne morem verjeti.“ In
z divjo gesto se je prijel za čelo.

„In vendar je resnica, gospod Durand, res-
nica, s katero se morate zdaj sprijazniti. Kako
hočete to storiti? Ali hočete še kaj pojasniti
ali pa diskretno molčati?“

„Ničesar nimam pripomniti,“ je pripomnil
gospod Durand. „Stvar je taka, kakor sem jo
opisal.“

Nadzornik ga je pogledal tako resno, da
sem izgubila ves pogum.

„Vi morate“, je rekel, „natančno označiti
čas, ko ste obiskali gospo. Prosim, povejte mi
samo, koliko je bila ura, ko ste šli iz ajkovna.
Menda ste vendar koga srečali ali videli, ki ga
morete navesti kot pričjo.“

„Zdi se mi, da ne.“

Zakaj je izgledal gospod Durand tako
zmešan in negotov?

„Ravno tedaj je bilo zelo malo ljudi v
veži,“ je hitro pristavil. „Na rumenem divanu
ni nihče sedel.“

(Dalje prihodnjšč.)

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(14)

„Jaz, jaz sem jih držal par minut v roki,
potem sem jih nehote vtaknil v svoj žep, ne da
bi pri tem kaj mislil. Bila je na to navajena,
da so jo vedno ubogali. To je tudi vsakdo
smatral kot samoumevno, kakor se mi zdi.“ —

Tedaj me ni več tiščalo v grlu. In odprla
sem ustnice, da bi govorila. Toda nadzornik
me je prehitel s pomembnim, zapovedujočim
glasom. Vprašal je:

„Ali so bile rokavice zvite ali razvite, ko
so se vam izročile?“

„Zvite“, je bil odgovor.

„Ali ste videli, kako jih je slekla?“

„Gotovo.“

„Ter zvila?“

„Da.“

„In nato vam je izročila rokavice?“

„Ne takoj. Nekaj časa jih je imela še v
naročju.“

„Ko ste govorili z njo?“ —

Gospod Durand je prikimal z glavo.

„Ali je pri tem gledala diamant?“

Zopet je prikimal gospod Durand.

„Ali ste kedaj prej videli tako lep di-
amant?“

„Ne.“
„In vendar kupčujete z dragocenimi kamni,
kaj ne?“

„Gotovo, to je moj poklic.“

„Smatrajo vas za strokovnjaka v tem oziru?“

„Sem na tem glasu.“

„Ali bi zopet spoznali diamant, če bi ga
videli, gospod Durand?“

„Gotovo bi ga spoznal.“

„Nenavadno je bil izbrušen?“

„Da, zelo nenavadno.“

Tedaj je nadzornik odprl roko.

„Ali je ta?“ je vprašal.

„Veliki bog!“ je vskliknil gospod Durand.

„Kje —“

„Ali ne veste?“

„Ne.“

Nadzornik ga je zelo ostro pogledal ter
pripomnil s povdarkom:

„Torej vam moram nekaj odkriti. Diamant
je bil zavit v rokavice, ki ste jih dobili od
gospo Fairbrother. Gospodična Van Arsdale je
bila navzoča, ko smo našli diamant v njih.“

Ali živimo, dihamo, se pregibamo v go-
tovih trenutkih? Skoro to ni mogoče. Vem, da
sem mogla rabiti le še en čut, pogled, in da
sem imela le še eno duševno zmožnost, razsod-
nost. Ali se bo prestrašil, priznal svojo krivdo

za vojaška in diplomatska vprašanja ustanoviti cenzura.

Za izdajanje novin ni treba predhodnega odobrenja oblasti.

Novine in druge tiskane stvari se morejo zabraniti (zapleniti) samo, če obsegajo: žalitev kralja in kraljevske hiše ali žalitev tujih vladarjev in njihovih hiš, ali poziv do državljanov na vstajo z orožjem. Toda tudi v teh slučajih je dolžna oblast tekom 24 ur po izvršeni zabrani predložiti delo sodniji, a ta je dolžna istotako tekom 24 ur potrditi ali ovreči zabrano. V nasprotnem slučaju se smatra, da je zabrana dvignjena.

Tisk se ne more nikoli podvreči administrativnim opominom.

Vsake novine morajo imeti odgovornega urednika, ki uživa državljske in politične pravice.

Pisec je odgovoren za spis. Če je pisec nepoznan, ne stanuje v kraljestvu ali če je nesposoben za odgovornost, odgovorni so urednik ali tiskar ali razpečevalci.

Člen 21.

Tajnost pisem in telegrafskih depeš je nedotakljiva, razun v slučajih kazenske preiskave, v slučaju vojne in v slučajih, določenih v zakonu o poštah.

Člen 22.

Državljeni kraljestva imajo pravico zbirati se na shodih, ravnaoč se pri tem po zakonu.

Člen 23.

Državljeni kraljestva imajo pravico združevati se v skupinah, ki niso protivne zakonu.

Člen 24.

Državljeni kraljestva imajo pravico obračati se s prošnjami do državnih oblasti.

Člen 25.

Vsak državljan ima pravico, da se pritoži proti nezakonitnemu postopanju oblasti.

Ako višja oblast dožene, da je pritožba neosnovana, je dolžna obvestiti pritožnika v svojem rešenju o razlogih, vsled katerih se pritožba ne uvaža.

Člen 26.

Vsak uradnik je odgovoren za svoje službeno delovanje.

Vsak državljan kraljestva ima pravico, da neposredno in brez kojegakoli odobrenja toži pri sodišču državne uradnike in poverjenike kakor tudi predsednike občin in občinske poverjenike, ako so ti v svojem službenem poslovanju krtili njegove pravice.

Za ministre, sodnike in vojake pod zastavo veljajo posebne odredbe.

Člen 27.

Vsakemu državljanu je svobodno, da izstopi iz državljanstva, ako je izpolnil obveze vojne službe in druge dolžnosti, katere bi imel napram državi ali privatnim osebam.

Člen 28.

Tujci, ki se nahajajo na ozemlju kraljestva, uživajo zaščito zakona, kar se tiče njihove osebe in njihovega imetja. Dolžni pa so nositi javna bremena, v kolikor se temu ne protivijo mednarodni ugovori.

Člen 29.

Zabranjuje se izločitev čisto političnih krivcev.

Tretji del.

Državne oblasti.

Člen 30.

Vse državne oblasti poslušajo po odredbah te Ustave in obstoječih zakonih.

Člen 31.

Zakonodajno oblast vrše kralj in Narodno predstavništvo skupno.

Za vsak zakon je potrebno pritrjenje obeh činiteljev zakonodajne oblasti.

Člen 32.

Pravica predlaganih zakonov pripada obema činiteljema zakonodajne oblasti.

Člen 33.

Noben zakon ne more veljati, dokler ni zakonito proglašen.

Člen 34.

Izvršujočo oblast ima kralj. On jo vrši potom svojih odgovornih ministrov po odredbah te ustave.

Nikak kraljev akt, ki se nanaša na državne posle, nima moči, niti se ne sme izvršiti, ako nima protipodpisa pristojnega ministra, ki je s tem zanj odgovoren.

Člen 35.

Sodnijsko oblast vrše sodnije. Njihove rešitve in sodbe se izrekajo in izvršujejo v imenu kralja in na temelju zakona.

Člen 36.

Za veroizpovedanja pripada notranja uprava njihovim duhovnim oblastem.

Duhovne oblasti stoje pod nadzorstvom ministra za verstvo.

(Dalje prih.)

Političen pregled.

Delovanje demokratske stranke v Liki. Zagreb, 21. junija. V Gospiću se je vršila velika skupščina demokratske stranke, katere se je udeležilo razen meščanov iz Gospića še do 3000 kmetov iz okolice. Na skupščini je govoril polkovnik Milan Pribičević, Večeslav Wilder in dr. Srđjan Budisavljević. Profesor D. Ivančević (katehet) je predložil resolucijo, ki odobrava program demokratske stranke. Zveza želi, da se čimprej in radikalno izvede agrarna reforma in kolonizacija siromašnega liškega naroda v rodovitnejših krajih kraljevine. Zveza zahteva radikalno davčno reformo in obdačenje vojnih dobičkov, reformo nastave in administracije v duhu narodne demokracije. Nato se zahteva za jugoslovanske dobrovoljce državna podpora. Zveza protestira proti laškemu imperijalizmu in sklene končno izvesti organizacijo demokratske stranke v Gospiću. Dne 18. junija je bila velika skupščina demokratske stranke v Grašču, kjer je govoril Milan Pribičević in dr. Srđjan Budisavljević. Tudi tu je bila sprejeta resolucija, slična oni v Gospiću in sklenjeno izvesti organizacijo demokratske stranke. — Dne 15. junija so se ustanovile organizacije demokratske stranke v Rakovici in Drežniku.

Za invalide. LDU Beograd, 19. junija. Na inicijativo vrhovnega poveljništva se bo praznoval rojstni dan kralja Petra, 29. junij, po vsem kraljestvu kot invalidski dan z namenom, da se zbere denarna pomoč za invalide vse kraljevine. Vrhovno poveljništvo je uverjeno, da se bo prebivalstvo potrudilo, z obilnimi darovi ublažiti bedo junakov, ki so prelili svojo kri za domovino, a postali pri tem ubožci in s čijih požrtvovalnostjo je bila ustvarjena svobodna in zedinjena naša kraljevina.

Novo laško ministrstvo. Rim, 23. junija. Kralj je poveril sestavo svojega ministrstva zastopniku Francesco Nittiju, ki je včeraj sestavil ta kabinet: predsedstvo in notranje zadeve Francesco Nitti; zunanje senator Tommaso Tittoni; kolonije prof. Luigi Rossi; bogoslužje in pravda Lodovico Marcora; finance Francesco Tedescho; mornarica kontreadmiral Giovanni Sechi; nauk Alfredo Baccelli; pomorski in železniški promet Roberto de Vito; poljedelstvo Achille Visocchi; industrija, trgovina in prehrana inž. Dante Ferraris; pošta in brzojav Pietro Chimenti; vojne podpore Ugo Dacomo; ministrstvo za osvobodene pokrajine Cesare Nova. Ministrstvo položi prisego danes ob 10. uri dopoldne.

Romunija. LDU Bukarešta, 20. junija. (ČTU). Agencija »Dacia« poroča: Romunski mirovni delegat Antonescu se je vrnil iz Pariza v Bukarešto, kjer je poročal o poteku mirovne konference. — Kralj je sprejel nekatere politike v avdijenci. — Bratianu je

demisijonal. Ni izključeno, da bo njegov naslednik Julij Maniu.

LDU Bukarešta, 21. junija. (ČTU). Romunski dopisni urad »Dacia« javlja: Novi ministrski predsednik Maniu je izjavil, da se je odstop Bratianove vlade že davno pričakoval, toda ne zaradi banatskega vprašanja, kakor se vobče sodi. Nova vlada bo sestavljena iz zastopnikov vseh strank ter bo skušala čim prej rešiti agrarno reformo, nakar bo dobila Romunija volilno reformo na najširši demokratični podlagi.

Ponesrečen fantastičen načrt. London, 18. junija. »Daily Express« javlja, da so boljševiki imeli načrt izzvati generalno stavko v vsej Evropi, istočasno državni prevrat na Češkem in republikanski upor v Italiji. Istočasno bi sovjetske čete na Madžarskem izvršile nove napade. V Berlinu se nahaja kot emisar ogrskih boljševikov neki Karl von Kreibitz.

Dnevne novice.

Izpremembe v učiteljstvu. Iz šolske službe so odpuščeni in stavljeni na razpolago deželnemu šolskemu svetu v Gradcu: nadučitelj Viljem Neuner, učitelj Bogomir Dietner, učiteljica Ana Jaklin in učiteljica ženskih ročnih del Alojzija Nagler — vsi na štirimazrednici na Muti; nadučitelj Matevž Korent, učitelj Oskar Schiek in učiteljica Marjeta Brunner — vsi na petrazrednici v Marbregu. — Začasno sta premeščena: Silvester Košutnik, učitelj in šolski voditelj v Topolščici pri Šoštanju, za nadučitelja v Št. Ilj v Slov. goricah in Josip Valenčič, stalni učitelj na Zidanem mostu, za učitelja in šolskega voditelja na dvorazrednici na Blanci. — Premeščena sta začasno: Josip Bajtler, stalni učitelj in šolski voditelj pri Sv. Primožu na Zgornji Ponikvi in Andrej Leskovšek, okrajni pomožni učitelj v Slovenjgradcu, za učitelja in voditelja na enorazrednici v Breznu.

Za vodjo okrajnega glavarstva v Črnomlju je imenovan vladni tajnik Sima-Gall, ki je bil dozdaj v Mariboru.

Slovensko učiteljstvo v Mariboru je volilo v petek dne 20. t. m. za svojega zastopnika v mestni šolski svet ravnatelja meščanske šole Dragotina Humeke.

Tečaj za učitelje Poverjeništvu za uk in bogočasne priredi štirimazredni tečaj za izobrazbo učiteljev na trgovskih nadaljevalnih šolah. Se bodo pač mnogo naučili.

Pojasnila glede prof. Capudra v zadnji »Straži« smo prebrali ter vzeli na znanje. V kratkem bomo prav temeljito odgovorili.

Theater- und Kasinoverein v Mariboru še ni razpuščen. V tem društvu so se zbirali in se še zbirajo najbolj zagrizeni nemški elementi, ki še danes rujejo proti državi. Upamo, da bo naša vlada energično posegla v to sršenovo gnezdo ter ga razgnala.

Čudeži se gode. V soboto in nedeljo se je praznovala takozvana srebrna obletnica kršč. soc. delavske organizacije. Mi jim vse srebro prav iz srca privoščimo. Samo nekaj nam ne ugaja, če piše, da je bil v soboto zvečer v Studencih pri Mariboru dobro obiskan shod železničarjev in da je takoj pristopilo k podružnici JSZ za železničarje okrog 70 železničarjev. Resnica je namreč, da je bilo na shodu z obema govornikoma vred 36 zborovalcev, med temi dve ženski. In od teh ni bila niti polovica železničarjev. Toraj: le ne čudežev!

Wastian nastopa po Gradcu in po Zgornjem Štajerskem kot najhujši propagator nemštva in sovražnik naše države. Ali mu ni dolgočasno po njegovi soprog, ki se menda še vedno greje na jugoslovanskem solncu.

Čemu nemško knjigovodstvo. V Sloveniji imamo še vedno trgovske tečaje, na katerih se uči nemško knjigovodstvo. Ker se bo pri nas moralo voditi knjigovodstvo v slovenskem, hrvaškem ali srbskem jeziku, ne vemo, kakšen pomen imajo ti tečaji. Dobro bi bilo, da bi se oblasti nekoliko pobrigale za to ter obvarovale starše nepotrebnih stroškov.

Za »akad. dom« v Zagrebu je daroval g. Edmund Konjedic 20 K. Srčna hvala!

V belgrajski katoliški cerkvi — služba v srbskem jeziku. Iz Belgrada javljajo: Na praznik Rešnjega telesa je bila v tukajšnji katoliški cerkvi služba božja popolnoma v srbskem jeziku, v katerem so bile pete tudi vse cerkvene pesmi. Tudi zahvalnico za kraljevski dom so opravili v srbsčini. Službi božji je prisostvoval prestolonaslednik z vsem dvornim osebjem, nadalje ministri dr. Korošec, dr. Alaupović, Davidović, Marinković in dr. Kramer, general Hadžić, vojvoda Mišić, generaliteta in ves častniški zbor belgradske posadke. Koncem službe božje je imel župnik Wagner iskren govor o pomenu praznika in je pozdravljaj narodno zedinjenje. Običajni izprevod prirede v n deljo dopoldne.

Proti nošenju avstrijskih znakov v armadi. General Božo Jančević, komandant IV. armadne oblasti, je izdal tole naredbo: »Opazil sem, da nosijo nekateri častniki in podčastniki bivše avstro-ogrsko vojske, ki so sedaj častniki ali podčastniki vojske kraljestva SHS, torej vojaki svoje domovine in svojega naroda, še vedno na sabljah in bajonetih žolte temenjake (portepeje), ostanke in spomine na razbojniško vladavino črnzlatih Habsburgovcev. Ti žolti temenjaki spominjajo naš narod, ki je toliko trpel pod habsburškim gospodstvom, na dneve, preživete v robstvu nasilnega in odvratnega režima. Kot častniki in podčastniki morajo predstavljati narod in njegove ideale in biti prožeti narodnih čustev, iz katerih črpa vojska svojo silo in moč. Ker pa je nošenje takih znakov tudi v nasprotju z veljavnimi predpisi za našo armado, odrejam: 1. da poveljniki takoj ukrenejo vse potrebno, da se še ti žolti temenjaki (portepeji) takoj odstranijo pri vseh častnikih in podčastnikih. V bodoče bodo smeli nositi temenjake samo častniki, ako bo to vohče dovoljeno, sicer bodo i ti brez temenjakov. 2. da pokličejo na od ovor vsakogar, ki bi še v bodoče nosil avstrijski temenjake.

Naša narodna banka. Iz Beograda poročajo: Priprave za ustanovitev Narodne banke kraljevine SHS napredujejo. Zakonski načrt bodo v kratkem predložili Narodnemu predstavništvu.

Zvišanje poštnega tarifa. Iz Beograda poročajo, da se v kratkem zviša poštni tarif za področje vse naše države.

Brzovlak na južni železnici. S 25. junijem se uvede na južni železnici med Dunajem in Trstom brzovlak.

Porotne razprave bodo trajale še en teden. V ponedeljek in včeraj se je vršila največja razprava tega zasedanja proti Francu Kropcu, Francu in Alojzu Kodriču in Jožefu Babškemu iz slovenjebistriškega okraja zaradi trojnega roparskega umora, ropa in več tatvin. O razpravi bomo natančneje poročali jutri. Danes v sredo se vrši razprava proti Jožefu Prosenjaku zaradi uboja; v četrtek 26. junija proti Jožefu Belšaku radi uboja; v petek 27. junija proti Rudolfu Nemcu radi umora; v soboto 28. junija proti Petru Šparavcu radi tatvine in proti Janezu Matevžiču radi tatvine; v ponedeljek 30. junija proti Henriku Schreyu (tatvina) in proti Jožefu Likavcu (tatvina); v torek 1. julija proti Jakobu Krajncu zaradi tatvine. Tako dolgega zasedanja kakor je letošnje poletno, mariborska porota še menda ni imela.

Zaprla se je gostilna Antona Krambergerja ozir. njegove vdove Marije v Krčevini, kjer so se zbirali nemški hujskači.

Ameriška pomoč za otroke. Kakor že objavljeno, se začnejo danes izdajati nakaznice za prehranilne dodatke, ki jih je poslala Amerika. Izdajal se bode kakao, riž, sladkor in mleko. Ti dodatki imajo precejšnjo vrednost in izdajali se bodo brezplačno, le za plačilo stroškov za voznino, dovoz in drugih pobiral se bode od vsakega otroka znesek 4 K, ki se mora položiti pri sprejemu nakaznice proti potrdilu. Mleko se bode izdajalo od ponedeljka dne 30. t. m. naprej v mlekarni Bernhard. Na vsakega otroka odpade približno ½ litra. Natančna množina se bode določila šele po preskušnji. Izdaja drugih živil se vrši šoli v Elizabetini cesti 14. Dnevi izdaje se bodo v prihodnjih dneh objavili.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Celovec ostane naš!

St. Germain, 22. junija. »Eho de Paris« poroča: V svetu četvorice se je pri razpravi o celovski kotlini sklenilo, da ostane status quo in sicer tako z ozirom na meje, sklenjene v pogodbi z Nemško Avstrijo, kakor tudi z ozirom na vojaško okupacijo, katero izvrši na severu Nemška Avstrija, na jugu Jugoslavija. Z eno besedo, predlog, da bi se jugoslovanske čete morale umakniti iz Celovca, ni bil sprejet.

Nemčija podpiše mirovno pogodbo!

Weimar, 22. junija. (KB.) V narodni skupščini je bil predlog Schulz-Gröber: »Narodna skupščina izjavi, da priznava podpis mirovne pogodbe,« v poimenskem glasovanju z 237 proti 138 glasom sprejet. Pet poslancev ni glasovalo. — Vladi je zreklo zaupnico 236 poslancev proti 89, 68 ni glasovalo.

Spartakistični izgredi.

Manheim, 23. junija. Proti draginji zelenjave in sadja je izbruhnila revolta, kateri so takoj sledili izgredi špartakistov, ki so ropali vse trgovine z živili. Med »Volkswehr« in izgredniki je prišlo do hudih spopadov. Mnogo oseb je ranjenih in eden mrtev. Poskus špartakistov udreti v vojašnico so odbili z ročnimi granatami. 200 oseb je bilo aretiranih. Boji se nadaljujejo.

Nemško brodovje potopljeno.

London, 22. junija. Včeraj popoldne je moštvo nemških ladij, ki so bile internirane v zalivu Scapa, iste zapustilo in jih potopilo. S podpisom mirovne pogodbe bi namreč preišle ladije avtomatično v posest aliirancev in bi jih bili v ponedeljek zasedli. Nemška posadka je to vedela in je rajši ladije uničila.

Ogrska zbira čete na ogrsko-nemški meji.

Dunaj, 23. junija. Ogrska sovjetska vlada je pred par tedni zbrala na zahodnem Ogrskem, ki meji na Nemško Avstrijo, okoli 60.000 mož pod poveljstvom podpolkovnika Horvatha. Čete so oborožene z orožjem bivše Mackenseneve armade.

Ultimatum generala Pelléja ogrski sovjetski vladi.

Praga, 23. junija 1919. General Pellé najvišji poveljnik češko-slovaških čet, je sporočil poveljniku ogrskih čet v Gödöllö, da so mu aliirane in asociirane vlade izročile misijo, da se konečno uredi osvoboditev češko-slovaških ozemlj, ki so jih zasedle ogrske čete. Kot pooblaščenec aliiranih in asociiranih vlad je določil sledeče pogoje za osvoboditev: 1. Češko-slovaške in ogrske čete bodo 24. junija ob 5. zjutraj ustavile sovražnosti. 2. Neposredno na to se bodo ogrske čete, ki se nahajajo v mejah, določenih od vlad z brzojavko z dne 13. junija, umaknile na črto, ki bo najmanj 15 km zadaj za sedanjo fronto. Ta umik mora biti do 24. junija opoldne končan. 3. Ogrske čete bodo nato svoje umikanje nadaljevale, tako da bo 26. junija ob 11. uri 59 minut prečkala mejo preko račena od onih čet, ki so zahodno od črte Bartfeld-Wagy — Saros — Margitfalva — Szepsi — Ujlak — Szantieska, in 28. junija ob 11. uri 59 minut ponoči od vseh onih čet, ki so vzhodno imenovane črte. 4. Izvršitev tega gibanja bodo nadzorovali

angleški, francoski in ameriški častniki. 5. Zgoditi se ne sme nikakršna porušitev, plenitev ali nasilje proti ljudem ali lastnini v ozemlju, ki se ima izprazniti. 6. Prosim Vas, da mi sporočite, če soglašate s temi dispozicijami. Če do 23. junija 3. ure popoldne ne dobim zadovoljujočega odgovora, bom sporočil aliiranim in asociiranim vladam, da se je moja misija ponesrečila. — General Pellé.

Izseljevanje iz Amerike.

St. Germain, 23. junija 1919. Kakor poroča »Eho de Paris«, je ameriški delavski departement izdal poročilo o anketi glede izseljevanja. Iz tega je razvidno, da se hoče v tem letu 1,300.000 v Zedinjenih državah naseljenih Evropejcev izseliti ter odvesti 4 milijarde dolarjev prihrankov.

Komunisti v Švici.

Cürich, 23. junija. Tukaj se je ustanovila komunistična stranka. Sklenilo se je, da vsak komunist takoj izstopi iz socijaldemokratske organizacije. Cilj komunistične stranke je razbiti sedanjo državno obliko in ustanovitev sovjetske vlade.

Francoske čete za Českoslovaško.

Dunaj, 23. junija 1919. Kakor poroča češko-slovaško poslanstvo, so se včeraj peljali dve francoski diviziji skozi Linč proti Budimpešti.

Versailleski mir.

Weimar, 23. junija 1919. (Ob 4. pop.) V navadnem glasovanju je izjavila narodna skupščina z veliko večino, da dobi vlada na podlagi včerajšnjega votuma pravico skleniti mir.

Versailles, 23. junija 1919. Danes popoldne ob 4. uri 40 minut je nemški poslanik pl. Haniel dal izročiti predsedniku mirovne konference noto, v kateri pravi nemška vlada, da je pripravljena brezpogojno sprejeti pogoje aliiranih in asociiranih vlad. Weimar, 23. junija 1919. Erzberger je bil pooblaščen, da sklene mir.

Potopitev nemških vojni ladij.

London, 23. junija 1919. Reuter poroča: Govori se, da je konteradmiral pl. Reuter prevzel popolno odgovornost za potopitev nemškega vojnega brodovja in sicer na podlagi povelja, ki ga je dal nemški cesar I. 1914, da ne smejo ladije nikdar priti v sovražnikove roke.

Anglija proti Dunaju.

Dunaj, 23. junija 1919. Danes je prišel vodja angleške vojaške misije, polkovnik Cunningham, v državni vojni urad ter sporočil, da Anglija ne bo več z živili zalagala »Volkswehr«.

Belgijski kralj pri Wilsonu.

Amsterdam, 22. junija. Nizozemska brzojavna agentura javlja, da je prezident Wilson pred odhodom oficijelno povabil belgijskega kralja in kraljico, naj ga obiščeta v Ameriki. Povabljeni sta vabilo sprejela in gresta brskone mesca septembra v Ameriko.

Dunaj pred propadom.

Dunaj, 23. junija. Danes so se pričela v mestnem svetu posvetovanja glede proračuna za dobo od 1. julija 1919 do 30. junija 1920. Primanjklaj znaša 403 milijone, in sicer pri rednih stroških 229 milijonov, pri izvanrednih 174 milijonov. Da se ta primanjklaj pokrije, nameravajo najeti posojilo in pa zvišati hišno-najemninski davek in sicer pri stanarinah do 1500 K na 35 odstotkov, pri stanarinah od 1500 do 3000 K na 45 odstotkov in pri stanarinah čez 3000 K 55 odstotkov. Okroglo 500.000, torej 10¹¹ spada v kategorijo pod 1500 K. Socialnodemokratska večina v občinskem svetu hoče torej predvsem udariti malega človeka. Ta davek nameravajo uvesti že mesca avgusta. Tri velika mestna podjetja, ki so bila dozdej vir lepih dohodkov za mesto Dunaj, bodo imela pod socialnodemokratsko vlado v prihodnjem upravnem letu velikansko izgubo in sicer cestne železnice 30 milijonov, plinarna 3 milijone in elektrarna 3 milijone K.

Izpred sodišča.

Iz porotne dvorane.

V soboto, dne 21. junija.

Pet morilcev in roparjev.

Blizu pota, ki vodi od glavne ceste Radgona—Sv. Jurij ob Ščavnici proti Policam so našli 5. decembra 1918 mrtvo truplo sedemnajstletnega fanta. Pri mrliču so našli nekaj steklenic z zdravili, en recept, glaseč se na ime Fekonja, vžigalice, par cigaret in nekaj drobiža.

V mrliču, ki je bil ves v krvi, je spoznal posestnik Anton Fekonja iz Brezja svojega sina Jakoba Fekonja. Poslal ga je 29. novembra v Radgono po zdravila za bolno ženo in hčerko. Dal mu je na pot 50 K, razen tega je imel umorjeni pri sebi še okrog 100 K lastnega denarja. Tudi srebrna ura z verižico in rjav kocast klobuk je zginil. Očividno je bilo, da so si neznan morilci prisvojili te reči.

Pri raztelesenju se je pokazalo, da je mrlič ves razmesarjen; v prsni je imel 10 zbodljajev, v trebuhu dva in v desnem stegnu en zbodljaj. Po mnenju zdravnikov so bile vse te rane prizadete z veliko silo, po večini že na fleh ležeči žrtvi, s kakim zelo ostrim in močnim orodjem, najbrž z bajonetom ali jako močnim bodalom.

O storilcih se dolgo časa ni vedelo nič gotovega. Sum je najprej padel na Franca Kocbeka, delavca iz Polic, da je z umorom v zvezi, ker se je sumljivo vedel kakor človek, ki ima slabo vest. Privedli so ga v zapor, a dolgo je trajalo, predno je priznal svojo krivdo. Ljudje so začeli o umoru govoriti in trditi, da so Kocbek, pa tudi Franc Friedau, viničarski sin v Hercegovčaku in Jakob Kaučič, viničarski sin v Policah, storilci. Pripovedovali so, da si je vzel Kocbek uro, Friedau denar, Kaučič pa klobuk. Friedau je bil tudi radi tega močno sumljiv, ker se je izkazalo, da je hodil 29. novembra s krvavimi hlačami okrog. Tudi se je zvečer 30. novembra pri posestniku Peklarju v Policah pohvalil, da so se dregali in enega ubili. Sumljiva sta postala tudi še brata Peter in Pavel Dokl od Sv. Benedikta. Ta dva sta bila na zelo slabem glasu in se je o njih splošno govorilo, da nameravata koga zaklati in oropati. Pavel Dokl je bil že enkrat kaznovan zavoljo hudodelstva uboja z desetmesečno ječo. Potem se je večkrat bahal, češ kaj je to, če enega človeka zakolje, saj je dobil za to samo 10 mesecev!

Tako »blažilo« vplivajo na zločince preveč mile kazni.

Po tem, kar so obtoženci priznali v preiskavi in kar se je dognalo po pričah, se je izvršilo dejanje tako: 29. novembra sta bila brata Dokl s Fekonjem v Horvatovi gostilni v Radgoni in ko so prišli vun, sta se jim pridružila še Kaučič in Friedau. Šla sta zraven na prigovarjanje bratov Dokl, ki sta jima rekla: »Nocoj še bo kaj!« Na potu proti domu je Fekonja težko hodil, ker je bil pijan. Dohitel jih je še Kocbek in Peter Dokl ga je povabil, naj gre z njimi, »ker bo nocoj še lušno«.

Ko so prišli do Koratovega mosta, sta brata Dokl rekla ostalim: »Sedaj moramo vsi skupaj držati in se ne izdati, tega bomo nocoj zaklali, denar raztalali in ga skupaj

zapili«. Nato je stopil Peter Dokl pred Fekonja in ga z bajonetom zabodel v prsi, da je padel vznak na tla, potem pa so potegnili še ostali štirje bajonete — vsi so služili pri narodni straži v Radgoni — in divje obdelovali na fleh ležečo žrtev. Ko se ni več ganil, so mrliča skupno oropali in odnesli od ceste proč na prostor, kjer so ga šest dni pozneje našli. Brata Dokl sta govorila, da sta jih na fronti že več zaklala, pa sta bila še odlikovana za to in če se bo to izvedlo, tudi ne dobi nobeden dosti več kot 10 mesecev.

Razen Pavla Dokla so v preiskavi vsi priznali, pri današnji razpravi pa tajijo, vsi razen enega. Ker je ena priča očividno krivo pričala v prid obtožencem, je bila takoj aretirana in odvedena v zapor.

Razprava se je preložila, da se zaslišijo še več prič.

Za ranjence so darovali: Marija Godec, učiteljica v Limbušu nabrala 200 litrov vina. Prispevali so: A. Bračič župnik 10 litrov, Robič Julij 15 litrov, Robič Line 16 litrov, Robič Feliks 15 litrov, Anton Robič 54 litrov, Mar. Pahernik 100 litrov, gostilničar Zorko 50 K, tovarnar Eranc 50 K, tovarnar Welle 300 klobas, Tratenšek 4 but. vina, kavarnar Kuhar 6 but. vina in 20 K, ga. Konjedic 6 parov nogavic in 2 zaboja obvez, lekarnar Sirak 50 K, župnik Al. Cilenšek nabral 100 K in 20 litrov vina, Cerjan dekan v Sl. Bistrici 25 K, g. Emerik Mravljak nabral v Vuzenici 320 K; darovali so: Hranilnica in posojilnica 50 K, Em. Mravljak 40 K, Konrad Just 5 K, Karel Pogáč 3 K, Bratje Tavčar 50 K, Viktor Klarman 20 K, Jakob Verdnik 10 K, Alojzij Grubelnik 10 K, Franc Šavc 10 K, F. Wankmüller 10 K, Miha Lorenci 10 K, Ignac Langbauer 3 K, Anton Črešnik 10 K, Janez Peruš 10 K, Martin Gačnik 3 K, Simon Jeznik 10, Robert Vihér 10 K, Jernej Naglič 5 K, Miha Kogelnik 2 K, Janez Kričej 5 K, L. Kresnik 3 K, Fr. Kasper 2 K, Jurij Jamnik 4 K, Anton Plemen 4 K,

Ivan Kresnik 3 K, Karel Glas 3 K, Ivan Mravljak 6 K, Ferd. Ferk 4 K, Franc Pušnik 2 K, Stefan Pivec 4 K, Anton Langbauer 3 K, Pavel Grijl 2 K, Tovaž Cvikart 2 K, g. kaplan Melbior Zorko 25 razglednic.

V zalogi »Tiskovne zadruge« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Raznašalci časopisov

invalidi, dobe lep zaslužek. Zglašite naj se v upravništvu „Mariborskega delavca“.

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada € 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima veljavne lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Vojaške čepice

bojne čepice (sajkače), epolete zlate in srebrne, baržun v prepisanih barvah, kokarde za častnike v državni barvi SHS in kokarde za moštvo SHS, srbske rosete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja modna trgovina

Zaloga perila za dame, steznikov in moderčkov.

Zaloga svile za obleke in bluže. Uzorci na razpolago.

M. BIDOUC, Maribor, Tegetthoffova cesta št. 28